یادداشت

بازدارندگی جنگی مهم‌ترین کارکرد قدرت نظامی

علی‌حسن حیدری
کارشناس سیاسی

در منطق روابط بین‌الملل جنگ پیش از آنکه با شلیک نخستین گلوله آغاز شود، در ذهن سیاستمداران و اتاق‌های محاسباتی طرفین شکل می‌گیرد. هر دولت پیش از ورود به یک رویارویی نظامی، هزینه‌ها، دستاوردها، میزان مقاومت طرف مقابل و پیامدهای احتمالی اقدام خود را برآورد می‌کند. از همین‌جا می‌توان به یک واقعیت مهم رسید. گاهی مهم‌ترین کارکرد قدرت نظامی، نه در میدان نبرد بلکه در جلوگیری از شکل‌گیری تصمیم به جنگ است. قدرتی که بتواند محاسبات طرف مقابل را با تردید مواجه کند، دامنه انتخاب‌های او را محدود سازد و هزینه تجاوز را از پیش افزایش دهد، به یکی از مؤثرترین ابزارهای بازدارندگی دست یافته است. آمادگی نظامی کشورمان را نیز باید در چنین چارچوبی فهم کرد. مسئله صرفاً تعداد موشک‌ها، برد تجهیزات، ظرفیت نیروهای مسلح یا تنوع سامانه‌های دفاعی نیست. مسئله اصلی، تأثیری است که مجموعه این توانمندی‌ها بر ارزیابی دشمن از نتیجه یک درگیری احتمالی می‌گذارد. دشمن ممکن است در حوزه‌هایی از فناوری، اقتصاد یا قدرت هوایی برتری داشته باشد، اما این برتری به‌خودی‌خود تضمین نمی‌کند که بتواند جنگ را مطابق خواست خود آغاز کند، گسترش دهد و در نقطه مطلوب به پایان برساند. فاصله میان توان آغاز جنگ و توان مدیریت پیامدهای آن، همان شکافی است که آمادگی دفاعی طرف مقابل می‌تواند آشکار سازد.

در این میان، یکی از خطاهای رایج در تحلیل قدرت نظامی، مقایسه توان کشورها صرفاً بر مبنای شاخص‌های کمی و ظاهری است. برتری در یک مؤلفه نظامی لزوماً به معنای برتری در کل معادله جنگ نیست. جغرافیا، عمق راهبردی، پراکندگی ظرفیت‌ها، تجربه عملیاتی، توان بازسازی، انسجام فرماندهی و اراده سیاسی برای تحمل هزینه‌ها، همگی در تعیین نتیجه یک رویارویی نقش دارند. کشوری که برای جنگ برنامه‌ریزی می‌کند، باید نه‌فقط توان ضربه نخست بلکه احتمال تداوم درگیری، واکنش متقابل و دشواری دستیابی به نتیجه سیاسی مطلوب را نیز در محاسبات خود لحاظ کند.

از همین منظر، آمادگی نظامی ما زمانی معنای راهبردی پیدا می‌کند که دشمن نتواند میان آغاز جنگ و تحقق اهداف آن رابطه‌ای قطعی و کم‌هزینه برقرار کند. اگر تصمیم‌گیرنده کشور متجاوز بداند که حتی یک عملیات محدود ممکن است به درگیری طولانی‌تر، افزایش هزینه‌های امنیتی، اختلال در محاسبات منطقه‌ای و شکل‌گیری پیامدهای پیش‌بینی‌نشده منجر شود، دیگر نمی‌تواند جنگ را همچون یک گزینه ساده و قابل کنترل روی میز نگه دارد. بازدارندگی دقیقاً در همین نقطه عمل می‌کند: گزینه نظامی از یک انتخاب ظاهراً کم‌هزینه به تصمیمی پرمخاطره و نامطمئن تبدیل خواهد شد.

البته بازدارندگی را نباید با نمایش قدرت یا ادبیات تهدید یکسان گرفت. قدرت نظامی زمانی اثر بازدارنده دارد که از توان واقعی، آمادگی مستمر، فرماندهی منسجم، قابلیت دفاع مؤثر و اراده معتبر برای پاسخ‌گویی برخوردار باشد. چیزی که ایران در جنگ‌ها در عمل به دشمن نشان داد. تبلیغات بدون پشتوانه، نه‌تنها دشمن را منصرف نمی‌کند بلکه ممکن است به برآوردهای نادرست در داخل کشور نیز بینجامد. به همان اندازه، نادیده گرفتن توانمندی‌های واقعی و تقلیل قدرت ملی به مقایسه‌های سطحی نیز می‌تواند تصویر ناقصی از معادله امنیتی ارائه دهد. تحلیل واقع‌بینانه باید هم ظرفیت‌ها را ببیند و هم محدودیت‌ها را، هم قدرت بازدارندگی را توضیح دهد و هم از تبدیل آن به ادعای شکست‌ناپذیری پرهیز کند.

نکته مهم دیگر، پیوند آمادگی نظامی با وضعیت سیاسی و اجتماعی کشور است. قدرت دفاعی در خلأ عمل نمی‌کند. اقتصاد مقاوم، زیرساخت‌های پایدار، توان علمی و صنعتی، مدیریت بحران و اعتماد عمومی، عناصر مکمل امنیت ملی‌اند. هرچه این پیوند مستحکم‌تر باشد، دشمن در ارزیابی میزان تاب‌آوری نظام اسلامی با متغیرهای بیشتری مواجه خواهد شد. در مقابل، هر شکاف داخلی یا ضعف مدیریتی می‌تواند بخشی از ظرفیت بازدارندگی را تحت فشار قرار دهد. بنابراین، آمادگی نظامی نه جایگزین سیاست‌ورزی و دیپلماسی است و نه بی‌نیاز از پشتوانه اجتماعی بلکه یکی از پایه‌های قدرت ملی است که در تعامل با سایر مؤلفه‌ها معنا و اثرگذاری پیدا می‌کند. این مسئله در شرایط تشدید تنش با امریکا و رژیم اسرائیل اهمیت بیشتری دارد. در چنین فضایی، هدف راهبردی باید این پیام روشن باشد که دشمن نمی‌تواند با اتکا به برتری در یک حوزه، نتیجه نهایی جنگ را از پیش تعیین‌شده فرض کند. آمادگی دفاعی معتبر، امکان محاسبه دقیق‌تر را فراهم می‌کند، اما هم‌زمان هزینه محاسبه اشتباه را بالا می‌برد. چنین وضعیتی می‌تواند فضای برای سیاست خارجی کشور نیز ایجاد بکند. از این منظر، دفاع قدرتمند و دیپلماسی فعال نه دو مسیر متعارض بلکه دو ابزار مکمل در تأمین منافع ملی‌اند. حتی در شرایطی که دشمن دنبال روایت پیروز از طریق اقدام نظامی است، آمادگی نظامی می‌تواند بر محاسبات او در عرصه روابط بین‌الملل تأثیر جدی به جا بگذارد.

در نهایت، برهم خوردن نظام محاسباتی دشمن به معنای دقیق‌تر، سلب اطمینان از دشمن درباره آسانی، سرعت، هزینه و نتیجه اقدام نظامی است. از این رو زمانی که تصمیم‌گیرنده دشمن نتواند برای جنگ خود پایان‌بندی مطمئنی تصور کند، تصمیم به آغاز آن دشوارتر می‌شود. قدرت واقعی بازدارندگی در این نیست که جنگ را اجتناب‌ناپذیر جلوه دهد؛ در این است که آغاز جنگ را برای دشمن به انتخابی نامطمئن، پرهزینه و فاقد تضمین پیروزی تبدیل کند. این همان نقطه‌ای است که آمادگی نظامی از یک موضوع صرفاً دفاعی فراتر می‌رود و به عاملی تعیین‌کننده در سیاست خارجی، امنیت ملی و حفظ استقلال تصمیم‌گیری کشور تبدیل می‌شود.

خبر آخر

وزارت اطلاعات خبر داد

بازداشت ۱۱ عامل تخریب‌گر اموال مردم در ملکشاهی

وزارت اطلاعات در اطلاعیه‌ای از شناسایی و دستگیری ۱۱ تن از عوامل اصلی (لیدرها)، مرتبطان و تخریب‌گران اموال عمومی و شخصی سازماندهی شده در شهرستان ملکشاهی استان ایلام خبر داد.

به گزارش ایرنا، اداره کل اطلاعات استان ایلام در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: در پی دریافت گزارش‌های مردمی و رصدهای اطلاعاتی، سربازان گمنام امام زمان(عج) در اداره کل اطلاعات استان ایلام در ادامه اقدامات خود علیه مزدوران مجری توطئه دشمن جهت برهم زدن امنیت مردم و تخریب اموال عمومی و شخصی، ۱۱ نفر از مزدوران دشمن امریکایی-صهیونیستی در شهرستان ملکشاهی را که در قالب سه تیم جداگانه سازماندهی شده بودند، شناسایی و بازداشت نمودند. در ادامه این اطلاعیه آمده است: این مزدوران دشمن در جریان کودتای دی ماه ۱۴۰۴ نیز با اقدامات وحشیانه و تخریبی گسترده خود از جمله تیراندازی به سمت نیروهای حافظ امنیت و مقر پلیس، هدایت اغتشاشگران، تخریب گسترده اماکن دولتی و عمومی و قدرت نمایی با سلاح گرم و سرد، موجب بروز آسیب و ایجاد ناامنی برای شهروندان شده بودند. اداره کل اطلاعات استان ایلام در اطلاعیه خود یادآور شد: از این عوامل مزدور، مقادیری سلاح گرم و سرد نیز کشف و ضبط شده است. در ادامه این اطلاعیه آمده است: ضمن تشکر مجدد از ملت همیشه در صحنه برای ارائه گزارش‌های مردمی، همچنان تقاضا می‌شود موارد مشکوک را در اولین زمان ممکن به ستاد خبری وزارت اطلاعات(۱۱۳) یا درگاه‌های رسمی این وزارت، در پیام رسان‌های ایتا، بله، روبیکا و سروش پلاس به آدرس vaja113@(با تیک آبی) گزارش فرمایند. اداره کل اطلاعات استان ایلام تأکید کرد: دشمنان نظام مقدس جمهوری اسلامی نیز بدانند، مرزداران ایران همیشه سربلند تاریخ در برابر متجاوزان بیگانه، همچون گذشته در برابر آنها و مزدوران داعشی‌شان ایستاده‌اند و تا گرفتن انتقام حوادث تروریستی دی و اسفند ماه ۱۴۰۴ از پا نخواهند نشست؛ «لا من المجرمین منتقمون».

خبر

عبداللهی در دیدار با وزیر پیشنهادی دفاع تأکید کرد

ارتقای توان بازدارندگی با توان بومی

مهندس مهرداد اخلاقی کتابچی، وزیر پیشنهادی دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، با سرلشکر عبداللهی، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و فرمانده قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا(ص)، دیدار و درباره الزامات تقویت توان دفاعی کشور، توسعه صنعت دفاعی و ارتقای پشتیبانی از نیروهای مسلح گفت‌وگو کرد.

به گزارش روابط عمومی وزارت دفاع، سرلشکر عبداللهی در این دیدار با اشاره به اهمیت و حساسیت مأموریت‌های وزارت دفاع در تأمین نیازهای نیروهای مسلح، تجربه مدیریتی و سوابق تخصصی مهندس اخلاقی را متناسب با شرایط و اقتضائات کنونی ارزیابی کرد و انتخاب وی را با توجه به مأموریت‌های این وزارتخانه و تجارب مرتبط با صنعت دفاعی، انتخابی شایسته دانست. رئیس ستاد کل نیروهای مسلح با تأکید بر ضرورت بهره‌گیری از ظرفیت‌های بومی و توان متخصصان داخلی، توسعه فناوری‌های راهبردی، تداوم تولید تجهیزات و تسلیحات دفاعی

و تقویت زیرساخت‌های صنعتی را از الزامات ارتقای توان دفاعی کشور برشمرد. وی همچنین بر ضرورت توجه هم‌زمان به تقویت بنیه دفاعی و بهبود معیشت کارکنان نیروهای مسلح تأکید کرد. سرلشکر عبداللهی با اشاره به جایگاه راهبردی وزارت دفاع در حفظ و ارتقای آمادگی نیروهای مسلح، هماهنگی میان نیازهای عملیاتی و ظرفیت‌های صنعتی کشور را ضروری دانست و تصریح کرد: تحقق اهداف دفاعی کشور مستلزم مدیریت منسجم، برنامه‌ریزی دقیق و استفاده حداکثری از ظرفیت‌های علمی، فناورانه و صنعتی داخلی است. مهندس اخلاقی کتابچی نیز در این دیدار با تأکید بر ضرورت تداوم پشتیبانی مؤثر از نیروهای مسلح، حفظ پایداری زنجیره تأمین و تولید تجهیزات دفاعی و ارتقای توانمندی‌های فناورانه، تقویت پشتیبانی معیشتی از کارکنان نیروهای مسلح را از محورهای مورد توجه وزارت دفاع دانست. وی همچنین توسعه همکاری میان بخش‌های صنعتی و عملیاتی نیروهای مسلح و بهره‌گیری از ظرفیت‌های دولت، بخش خصوصی و شرکت‌های دانش‌بنیان را در تأمین نیازهای دفاعی کشور و ارتقای توانمندی‌های بومی حائز اهمیت دانست.

گزارش

نوستالژی آرپی‌جی!

انرژی جهان در آتش فریب ترامپ می‌سوزد

حیف موشک! این نخستین چیزی است که دیروز وقتی بار اول خبر آمد که نفتکشی در نزدیکی سواحل عربستان با آرپی‌جی از روی یک قایق ناشناس هدف قرار گرفته است، به ذهن رسید. وقتی خبر دوم آمد، معلوم شد که واقعاً حیف موشک و پهپاد که خرج خیانت اعراب به امنیت منطقه شود. قطعاً این سلاحی نیست که در روزهای گذشته فرماندهان سپاه از آن به عنوان «سلاح جدید در جنگ جدید» یاد کردند ولی به‌واقع یک سلاح جدید کاربردی است که می‌تواند نشان دهد چرا تحلیلگران دنیا مکرراً از اصطلاح «انبوه دقیق» برای شیوه جنگیدن ایران با پهپادهای انبوه، ولی دقیق، که جنگ‌های آینده را راهبری می‌کند، استفاده کردند. البته ایران این آرپی‌جی‌زن‌ها را به عهده نگرفته است ولی نیروی دریایی سپاه دیروز در چند نوبت سر نوشت برخی نفتکش‌های عبوری آتش گرفته را حاصل جنگ‌افروزی امریکا نامید و از جمله ابلاغ کرد: «تنگه هرمز بسته است و عاقبت سرپیچی کشتی‌های متخلف از مقررات ایرانی تنگه هرمز، سوختن در آتش اعتماد ارتش تروریست امریکاست». دیروز عراقچی نیز در کنفرانس اسلامی در بغداد کشورهای اسلامی و، به‌ویژه، شیوخ منطقه را به وظایفی که در قبال ایستادن مقابل امریکا و تأمین امنیت منطقه به دست خود کشورهای منطقه دارند، آگاه کرد: «معتقدیم سرزمین، حریم هوایی و زیرساخت‌های هر کشور منطقه باید فقط در خدمت امنیت منطقه‌ای به‌کار رود و هرگز به سکوی آغاز حمله علیه همسایه تبدیل نشود. یا امنیت منطقه را با هم می‌سازیم، یا ناامنی را با هم تحمل خواهیم کرد»! خبرهای دیروز جنگ علاوه بر زیر ضرب بودن سعودی‌ها و شیوخ در دو تنگه استراتژیک جهان، به برخی گمانه‌زنی‌ها نیز کشیده شد و برای همین سرپرست وزارت دفاع هشدار داد «این قدرت موشکی ماست که معادلات را تغییر داده و شما [امریکایی‌ها] را به جایی رسانده که از همین حالا باید بگویید: سلام قربان»! شاید قربان‌گویی امریکایی‌ها اشاره‌ای بود به حرف چندی پیش ترامپ که گفت «اگر سال گذشته با بمب‌افکن‌های B- ۲ حمله نمی‌کردیم، آنها [ایرانی‌ها] اکنون سلاح هسته‌ای داشتند و من مجبور بودم با آنها تماس بگیرم و بگویم سلام قربان!» حالا سلاح هسته‌ای بماند در ابهام. فعلا با همین نوستالژی آرپی‌جی نشان داده شده است که باید مقابل تمدنی که جنگیدن را خوب بلد است، بله‌قربان‌گو باشید!

■ ■ ■

با گذشت هشت ماه از آغاز جنگ تحمیلی امریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، در حالی که دونالد ترامپ در روزهای نخست از فروپاشی نظام و تسلیم بی‌قیدوشرط ایران در مدتی کوتاه سخن می‌گفت، تحولات میدانی و تداوم تقابل در خلیج فارس و تنگه هرمز، تصویری متفاوت از محاسبات اولیه واشینگتن ترسیم می‌کند. اکنون، در شرایطی که مقام‌های ایرانی از تداوم کنترل بر تنگه هرمز و ناتوانی امریکا در تأمین امنیت شناورهای متخلف سخن می‌گویند، حوادثی نظیر انفجار و آتش‌سوزی یک ابرنفتکش حامل بیش از ۲ میلیون بشکه نفت خام پس از ورود به مسیر غیرمجاز، و گزارش‌های مربوط به آسیب دیدن شناورهای دیگری که به هشدارهای نیروهای مسلح ایران بی‌اعتنایی کرده‌اند، به نمادهایی از تداوم چالش‌های میدانی امریکا تبدیل شده‌اند. در چنین شرایطی، تهدید ترامپ به استفاده از «مادر بمب‌ها» و تشدید فضاسازی رسانه‌ای واشینگتن را می‌توان تلاشی برای اثرگذاری بر افکار عمومی، بازار انرژی و محاسبات طرف ایرانی ارزیابی کرد؛ تلاشی که در برابر تأکید تهران بر توان موشکی و حفظ موضع خود در تنگه هرمز، با این پرسش روبه‌روست که آیا نمایش قدرت و جنگ روانی می‌تواند معادلاتی را تغییر دهد که به گفته مقام‌های ایرانی، اکنون بیش از هر چیز تحت تأثیر واقعیت‌های میدان قرار دارد؟

سردار سید مجید ابن‌الرضا، سرپرست وزارت دفاع، روز شنبه در پیامی با بیان اینکه «عناوین و ابعاد بمب‌ها اهمیتی ندارند»، تأکید کرد که این قدرت موشکی ایران است که معادلات را تغییر داده است. وی در حساب کاربری خود در فضای مجازی نوشت: «بمب‌های شما جای دیگری منفجر می‌شوند؛ در حیثیت جهانی‌تان، اقتصاد امریکا و حتی معادلات انتخاباتی‌تان. این قدرت موشکی ماست که معادلات را تغییر داده و شما را به جایی رسانده که از همین حالا باید بگویید: سلام قربان.»

■ ارتش انگشت به ماشه آماده است

معاون اجرایی ارتش جمهوری اسلامی ایران هم با تأکید بر آمادگی نیروهای مسلح برای مقابله با تهدیدات گفت: ملت متحد ایران پاسخگوی زیاده‌خواهی‌های دشمن خواهد بود و ارتش هم با تجهیزات به‌روز، انگشت به ماشه آماده پاسخ به هر تهدیدی است.

امیر سرتیپ «علیرضا شیخ» با اشاره به تهدید دشمن علیه ایران مبنی بر به کارگیری «مادر بمب‌ها» در جنگ با ایران، اظهار داشت: پدر و مادر بمب‌ها، ملت ایران هستند و مردم پاسخ زیاده‌خواهی‌های دشمن را خواهند داد. بنابراین، هیچ‌گونه نگرانی در این زمینه وجود ندارد.

معاون اجرایی ارتش افزود: این اظهارات بخشی از ابزارهای تبلیغاتی دشمن برای ایجاد ارعاب و وادار کردن ملت ایران به عقب‌نشینی از مواضع خود است؛ اما مردم ایران با قدرت و استحکام به مسیر خود ادامه می‌دهند. وی با بیان اینکه ملت ایران می‌تواند تأثیری فراتر از محاسبات دشمن بر افکار و راهبردهای آن بگذارد، تصریح کرد: مردم در حال زندگی هستند و همان‌طور که مشاهده می‌شود، روند توسعه کشور نیز ادامه دارد. امیر سرتیپ شیخ با تأکید بر اینکه دشمن باید بداند در برابر یک ملت متحد و مستحکم قرار گرفته است، گفت: دشمن در مقابل چنین ملتی نمی‌تواند به اهداف خود دست پیدا کند، چراکه تمدن با بمب منفجر نمی‌شود. معاون اجرایی ارتش با اشاره به آمادگی نیروهای مسلح برای مقابله با تهدیدات احتمالی، تأکید کرد: آنچه اهمیت دارد، آمادگی ارتش و سایر نیروهای مسلح برای پاسخ به تهدیدات است که در این زمینه، آمادگی‌های لازم ایجاد شده و امروز ارتش انگشت به ماشه آماده است تا به هر تهدیدی پاسخ دهد.

■ «پدر موشک‌ها» را به میدان می‌آوریم

علاءالدین بروجردی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، نیز در واکنش به تهدید اخیر دونالد ترامپ درباره استفاده از «مادر بمب‌ها» علیه ایران، گفت سیاست جمهوری اسلامی ایران درباره تنگه هرمز تغییر نخواهد کرد و ایران با اقتدار از این موضع دفاع خواهد کرد.

بروجردی در گفت‌وگو با خانه ملت اظهار کرد: «ابتدا باید تأکید کنم که سیاست ما درباره تنگه هرمز تحت هیچ شرایطی تغییر نخواهد کرد؛ با اقتدار تنگه را حفظ خواهیم کرد و گلوی ترامپ را فشار خواهیم داد؛ آن هم در پاسخ به ده‌ها سال تحریم علیه ملت مظلوم ایران.» وی تصریح کرد: «دوم اینکه اگر آنها بخواهند از "مادر بمب‌ها" استفاده کنند، ما از "پدر موشک‌ها" استفاده خواهیم کرد و موشک‌هایی را به کار خواهیم گرفت که با آنها خواهند دید ورود به خطوط قرمز ایران چه بهایی برایشان خواهد داشت.» عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با توصیه به ترامپ برای فاصله گرفتن از بی‌خردی و بی‌تدبیری، خاطرنشان کرد: «توصیه می‌کنیم ترامپ این ملت بزرگ را که بارها آن را آزموده است، تهدید نکند، چراکه چنین اقداماتی قطعاً به ضرر ترامپ و همه کسانی تمام خواهد شد که به او کمک کرده‌اند یا همچنان کمک می‌کنند.»

■ آتش فریب ترامپ به جان ابرنفتکش‌های متخلف

در همین حال، نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اعلام کرد یک فروند سوپرنفتکش متخلف با بیش از ۲ میلیون بشکه نفت خام که قصد عبور از مسیر غیرمجاز تنگه هرمز را داشت، بر اثر برخورد با مین دچار حادثه شد و انفجار و آتش‌سوزی شدیدی در آن رخ داد. بر اساس اعلام نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، این نفتکش با خاموش کردن همه سامانه‌های موقعیت‌یاب و راداری، تلاش کرد با فریب و حمایت ارتش قاچاقچی و تروریست امریکا از تنگه هرمز عبور کند. نیروی دریایی سپاه در پیام دیگری تأکید کرد: «تنگه هرمز بسته است و عاقبت سرپیچی کشتی‌های متخلف از مقررات ایرانی تنگه هرمز، سوختن در آتش اعتماد ارتش تروریست امریکاست.» ساعاتی پس از این خبر، روابط عمومی نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اعلام کرد: دومین سوپرنفتکش متخلف با برخورد به مین دریایی در آتش مهیبی شعله‌ور شد. این سوپرنفتکش نیز بیش از ۲ میلیون بشکه نفت خام داشت که با فریب ارتش متجاوز امریکایی با خاموش نمودن تمامی سامانه‌های موقعیت‌یاب و راداری، تلاش کرد از مسیر غیرقانونی عبور کند که پس از برخورد با مین، منجر به انفجار مهیبی در موتورخانه شناور شد و کشتی متخلف در جای خود متوقف گردید.

■ تأکید مجلس بر کنترل ایران بر تنگه هرمز

بهنام سعیدی، دبیر کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس و عضو هیئت رئیسه این کمیسیون، نیز در یک برنامه تلویزیونی با اشاره به تحولات اخیر در منطقه خلیج فارس، دریای عمان و تنگه هرمز، گفت این تحولات بار دیگر حاکمیت و اعمال کنترل جمهوری اسلامی ایران بر این آبراه راهبردی را به نمایش گذاشته است. وی با اشاره به حادثه ابرنفتکش خارجی و توقف آن در تنگه هرمز، اظهار کرد: «برخورد یک فروند ابرنفتکش خارجی با مین دریایی و توقف آن در تنگه هرمز، مصداق بارزی از این واقعیت است که جمهوری اسلامی ایران ابداً هیچ‌گونه تخلف و عبور غیرمجازی را در این منطقه نمی‌پذیرد.» سعیدی با اشاره به مواضع پیشین مسئولان جمهوری اسلامی ایران تأکید کرد که هرگونه عبور و مرور از تنگه هرمز باید با هماهنگی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران انجام شود و در غیر این صورت، شناورهای متخلف دچار آسیب خواهند شد. وی در ادامه گفت: «نمونه بارز این هشدارها، انهدام یک فروند شناور کانتینربر در روزهای گذشته است که به هشدارهای نیروهای مسلح توجه نکرد.» این عضو هیئت رئیسه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با انتقاد از ادعاهای مقامات امریکایی خاطرنشان کرد: «شناورها نباید به وعده‌های دروغین امریکا اعتماد کنند. خود امریکایی‌ها اصلاً جرئت نزدیک شدن به منطقه خلیج فارس و تنگه هرمز را ندارند و ناوهای آنها در فاصله ۵۰۰ کیلومتری منطقه قرار گرفته‌اند.» وی افزود: «آن‌ها به سایر شناورها وعده می‌دهند که امنیت‌شان را برقرار می‌کنند، در حالی که آمار و مستندات دقیق ترددها، مجوزهای صادرشده و همچنین تصاویر و فیلم‌های لحظه اصابت به نفتکش‌های متخلف، تماماً در اختیار جمهوری اسلامی ایران قرار دارد.» سعیدی با تأکید بر ضرورت ارائه مستندات از سوی طرف امریکایی گفت: «اگر امریکایی‌ها آماری یا تصاویری در دست دارند، به افکار عمومی دنیا ارائه دهند. واقعیت غیرقابل انکار این است که تنگه هرمز کاملاً در اختیار و تحت کنترل جمهوری اسلامی ایران است و اظهارات مقامات امریکایی از جمله ترامپ در این خصوص، دروغی بیش نیست.»

دبیر کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس در ادامه، به تحولات تنگه باب‌المندب و اظهارات اخیر درباره کمک‌های احتمالی به عربستان سعودی اشاره کرد و هشدار داد: «اگر امریکا بخواهد در آن منطقه نیز اقدامی انجام دهد، چالش‌ها را چندین برابر کرده و قطعاً بستن این تنگه تأثیر مستقیم و عمیقی بر بازار انرژی دنیا خواهد گذاشت.»

■ شلیک به شناور با آرپی‌جی در سواحل عربستان

در میانه این اخبار اما خبر شلیک به یک نفتکش در آب‌های عربستان خبرساز شد. سازمان عملیات تجارت دریایی انگلیس از دریافت گزارشی درباره اصابت یک پرتابه ناشناس به یک نفتکش در شمال شرق شهر الجبیل عربستان سعودی خبر داد. سازمان عملیات تجارت دریایی انگلیس (UKMTO) در بیانیه‌ای مدعی شد که گزارشی از وقوع حادثه‌ای در فاصله ۶۸ مایل دریایی در شمال شرق الجبیل عربستان سعودی دریافت کرده است که بر اساس آن، یک نفتکش هدف اصابت پرتابه‌ای ناشناس قرار گرفته است. بر اساس گزارش ناخدای نفتکش، این شناور هدف حمله با آرپی‌جی (RPG) از سوی یک قایق کوچک قرار گرفته که در پی آن، بخش عقب کشتی در سمت چپ بدنه آسیب دیده است.

یادداشت

زنان عمق استراتژیک جهاد تبیین در جنگ نرم

سید عبدالله متولیان
کارشناس سیاسی

پیام حضرت آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای به مناسبت میلاد حضرت زینب(س) و روز پرستار، در نگاه نخست از بانوان زینبی و جایگاه پرستاران سخن می‌گوید، اما در لایه‌ای عمیق‌تر، به مسئله‌ای راهبردی می‌پردازد؛ چگونه می‌توان جامعه را در برابر فشار، جنگ و عملیات روانی مقاوم نگه داشت؟ پاسخ پیام را باید در پیوند سه عنصر «ایمان و مسئولیت‌پذیری»، «حضور اجتماعی مردم» و «نقش ویژه زنان در حفظ امید و تبیین حقیقت» جست‌وجو کرد.

۱- برای فهم این پیام باید میان میدان‌های مختلف تقابل تمایز گذاشت. در جنگ سخت قدرت نظامی و نیروهای مسلح در خط مقدم دفاع از کشور قرار داشته و توان رزمی، آمادگی و بازدارندگی آنان اهمیت مستقیم دارد و مردم نیز در میدان جنگ سخت در جایگاه «پشتیبانی از مدافعان»، «حفظ همبستگی ملی»، «ناکام‌گذاشتن عملیات روانی دشمن» و «پشتوانه اجتماعی دفاع» نقشی حیاتی و برجسته دارند. اما در جنگ نرم، جهت و میدان حمله به کلی تغییر می‌کند و افکار، ادراک، اعتماد و اراده عمومی مردم به هدف و خاکریز اصلی جنگ تبدیل می‌شود. در چنین میدانی جامعه نه فقط پشتیبان که خود میدان اصلی منازعه است.

همین تمایز اهمیت تعبیر پیام رهبری درباره بانوانی را روشن می‌کند که در شهرها و روستاها حضور دارند و به تعبیر رهبر معظم انقلاب، در پشت خطوط جنگ سخت، پیشگام تبیین عملی و مقاومت‌اند. تبیین در این معنا توانایی فهم رخدادها، تشخیص واقعیت از تحریف، توضیح مستند مسائل و جلوگیری از آن است، به طوری که ترس، خشم، شایعه و امثال آن جای قضاوت را نگیرد. در جنگ شناختی هر شهروندی که پیش از پذیرش و انتشار یک ادعا آن را بررسی کند، به تاب‌آوری ملی کمک کرده است.

۲- نقش حضور زنان در عرصه جهاد تبیین، در منظومه فکری امامین انقلاب (امام خمینی و امام شهید خامنه‌ای)، سابقه‌ای ریشه‌دار دارد. در این نگاه، زن کنشگری اثرگذار در تربیت، انتقال ارزش‌ها، شکل‌دادن به فضای خانواده و جامعه و حضور در عرصه‌های علمی، اجتماعی و انقلابی است. قرار دادن پیام کنونی در امتداد آن منظومه، نشان می‌دهد که تأکید بر بانوان زینبی، سخن از مسئولیتی زنده در هدایت افکار عمومی و روشنگری اجتماعی است. الگوی حضرت زینب(س) نیز در همین پیوند معنا می‌یابد. او رنج را انکار نکرد و در آن متوقف هم نماند بلکه با شجاعت، صبر و روشنگری اجازه نداد حقیقت در هیاهوی قدرت گم شود. در روزگار جنگ روایت‌ها درس زینبی آن است که مقاومت بدون آگاهی آسیب‌پذیر می‌شود و روشنگری بدون شجاعت در برابر فشار عقب می‌نشیند. جامعه به هر دو نیاز دارد.

۳- پیام حضرت آقا با گرامیداشت پرستاران، مفهوم مقاومت را از عرصه تقابل به متن زندگی می‌آورد. پرستار با حضور ممتد، صبورانه و دلسوزانه هم از جسم بیمار مراقبت می‌کند و هم با کاستن از ترس و ناامیدی به توان روحی او یاری می‌رساند. از این رو، حمایت از جامعه پرستاری باید در تصمیم‌های واقعی مسئولان سلامت دیده شود. حفظ کرامت شغلی، تقویت مهارت، توجه به فرسودگی و معیشت و فراهم‌کردن شرایطی که مراقبت شایسته را ممکن کند که در غیر این صورت تکریم زبانی، بدون پشتیبانی عملی، با روح پیام فاصله دارد.

۴- نقش زنان در جنگ در سه میدان: در برابر جنگ سخت کشور به قدرت دفاعی آماده نیاز دارد. در برابر جنگ نرم به مردمی آگاه، امیدوار و برخوردار از قدرت تشخیص و در عرصه امنیتی نیز به پیوندی هوشمندانه میان مردم و نهادهای مسئول. زنان می‌توانند در هر سه میدان نقشی برجسته داشته باشند، به‌ویژه با تبیین مسئولانه‌ای که از تحریف جلوگیری کند و در دام شایعه، نفرت‌پراکنی و قضاوت شتاب‌زده نیفتد.

معیار زنده‌بودن مکتب زینب(س)، میزان تبدیل آن به رفتار اجتماعی و مسئولیت نهادی است. هر جا حقیقت روشن‌تر شود، امید حفظ گردد، پرستار پشتیبانی واقعی ببیند و زن ایرانی فرصت اثرگذاری و روشنگری داشته باشد، پیام مقام معظم رهبری از کلمات عبور کرده و به نیرویی برای استحکام جامعه بدل شده است.

گزیده خبر

رأی حداکثری کمیسیون امنیت ملی به وزیر پیشنهادی دفاع

سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، از موافقت اکثریت اعضای این کمیسیون با وزیر پیشنهادی دفاع خبر داد.

به گزارش مهر، حسن قشقاوی در تشریح دومین جلسه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با مهرداد اخلاقی، وزیر پیشنهادی دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، اظهار کرد: در این جلسه وزیر پیشنهادی به تشریح ادامه برنامه‌های خود در حوزه وزارت دفاع پرداخت.

وی با اشاره به اهمیت حوزه موشک و پهپاد، افزود: با توجه به اینکه ما در میانه جنگ با دشمن متجاوز هستیم، وزیر پیشنهادی دفاع توضیحاتی درباره صنایع دفاعی و حوزه‌هایی مانند موشک، پهپاد و رادار در بخش‌های آفندی و پدافندی ارائه کرد.

سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی با اشاره به سوابق مهرداد اخلاقی در حوزه دفاعی، گفت: وزیر پیشنهادی دفاع حداقل ۱۱ سال در حوزه صنایع دفاعی متمرکز بوده و در مجموع ۴۲ سال سابقه فعالیت در وزارت دفاع دارد. در ادامه این نشست، وزیر پیشنهادی دفاع درباره توجه به معیشت کارکنان نیروهای مسلح، اعم از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتش، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و وزارت دفاع توضیحاتی ارائه داد. ساخت خانه‌های سازمانی برای نیروهای مسلح نیز از دیگر محورهای مطرح شده بود.

قشقاوی بیان کرد: اعضای کمیسیون سؤالات خود را مطرح کرده و وزیر پیشنهادی دفاع به آنها پاسخ داد. پس از طرح دیدگاه‌ها و پاسخ به سؤالات نمایندگان، اکثریت قاطع اعضای کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با برنامه‌های وزیر پیشنهادی دفاع موافقت کردند و رأی مثبت دادند. عباس گودرزی سخنگوی هیئت رئیسه مجلس روز گذشته در جمع خبرنگاران گفت: جلسه فردا (امروز) به صورت مجازی برگزار خواهد شد و در این جلسه، بررسی صلاحیت و رأی اعتماد به وزیر دفاع نیز در دستور کار قرار دارد.